

POSTANOWIENIE

Dnia 19 września 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Księżak (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Leszek Bosek

SSN Paweł Czubik

w sprawie ze skargi Izby [...]

na uchwałę Państwowej Komisji Wyborczej nr [...] z 8 września 2023 r.

w sprawie odmowy wydania Izbie [...] zaświadczenia o przysługiwaniu jej uprawnienia do udziału w kampanii referendalnej w programach radiowych i telewizyjnych nadawców publicznych,

z udziałem Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych 19 września 2023 r.,

uznaje skargę za zasadną.

UZASADNIENIE

Pismem z 15 września 2023 r. Izba [...] z siedzibą w W. (dalej: „Skarżąca”) złożyła skargę na uchwałę Państwowej Komisji Wyborczej nr [...] z 8 września 2023 r. w sprawie odmowy wydania Izbie [...] zaświadczenia o przysługiwaniu jej uprawnienia do udziału w kampanii referendalnej w programach radiowych i telewizyjnych nadawców publicznych. W uzasadnieniu skargi Skarżąca zarzuciła naruszenie przez Państwową Komisję Wyborczą (dalej: „PKW”) w zaskarżonej uchwale następujących przepisów: (1) art. 48 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym (tekst jedn. Dz.U. 2020, poz. 851 z późn. zm.), poprzez jego błędną wykładnię prowadzącą do błędnego uznania, iż Skarżąca nie jest organizacją społeczną w rozumieniu tego przepisu; (2) art. 5 § 2

pkt 5 ustawy z dnia 4 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 775 z późn. zm.), poprzez jego niezastosowanie, a w konsekwencji błędnie uznanie, iż Skarżąca nie jest organizacją społeczną; oraz (3) art. 48 ust. 3 ustawy o referendum ogólnokrajowym, poprzez odmowę wydania zaświadczenia o przysługiwaniu uprawnionemu do udziału w kampanii referendalnej w programach radiowych i telewizyjnych nadawców publicznych w formie audycji referendalnych, pomimo spełnienia przez Skarżącą wymagań nim określonych.

W odpowiedzi na skargę PKW wniosła o oddalenie skargi, wskazując, że izba gospodarcza, jako organizacja samorządu gospodarczego, nie jest organizacją społeczną, o której mowa w art. 48 ust. 1 pkt 3 ustawy o referendum ogólnokrajowym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga zasługuje na uwzględnienie z przyczyn podniesionych przez Skarżącą. W pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę, że pojęcie „organizacji społecznej” jest bardzo pojemne a stworzenie wyczerpującego katalogu takich organizacji jest trudne. Przepisy ustawy o referendum ogólnokrajowym nie wprowadzają definicji legalnej „organizacji społecznej”, o której mowa w art. 48 ust. 1 pkt 3 ustawy. Definicję taką zawiera art. 5 § 2 pkt 5 Kodeksu postępowania administracyjnego (dalej: „k.p.a.”), zgodnie z którym jest to organizacja zawodowa, samorządowa, spółdzielcza oraz inna organizacja społeczna. Znaczenie tej otwartej i bardzo ogólnej definicji wynika z zakresu zastosowania kodeksu. Zgodnie z art. 1 pkt 4 k.p.a. przepisy tego kodeksu stosuje się m.in. do postępowania w sprawach wydawania zaświadczeń.

Mając powyższe na uwadze należy uznać, że definicja organizacji społecznej, o której mowa w art. 5 § 2 pkt 5 k.p.a. może mieć zastosowanie dla zrozumienia pojęcia z art. 48 ust. 1 pkt 3 ustawy o referendum ogólnokrajowym.

Przepis ustawy o referendum ogólnokrajowym reguluje sposób wydawania „zaświadczeń” (o uprawnieniu do udziału w kampanii referendalnej w programach radiowych i telewizyjnych, o których mowa w art. 49-55 ustawy o referendum ogólnokrajowym), ale nie zawiera odrębnego słownika użytych pojęć. Za uzasadnione należy zatem uznać stosowanie w tym zakresie definicji określonych w k.p.a.

Skarżąca jest podmiotem utworzonym na podstawie ustawy z dnia 30 maja 1989 r. o izbach gospodarczych (tekst jedn. Dz.U. 2019, poz. 579), a zatem organizacją samorządu gospodarczego, co wprost wynika z art. 2 ww. ustawy. Skoro jest organizacją samorządu gospodarczego, to mieści się w szerszym pojęciu „organizacji samorządowych”, a to z kolei przesądza, że jest organizacją społeczną w rozumieniu art. 5 § 2 pkt 5 k.p.a. Jest ona zatem „inną organizacją społeczną”, o której mowa w art. 48 ust. 1 pkt 3 ustawy o referendum ogólnokrajowym, a więc podmiotem uprawnionym do uzyskania zaświadczenia, o którym mowa w powyższym przepisie.

Niezależnie od powyższego należy również podnieść, że Skarżąca podlega – w ślad za art. 8 ustawy o izbach gospodarczych – obowiązkowemu wpisowi do Krajowego Rejestru Sądowego. Rejestr ten, zgodnie z art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 685 z późn. zm.) składa się z: (a) rejestru przedsiębiorców, (b) rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej oraz (c) rejestru dłużników niewypłacalnych. Wspomniany wyżej wpis Skarżącej ma miejsce do rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej. Mając zaś na uwadze przepisy ustawy o izbach gospodarczych nie może ulegać wątpliwości, że Skarżąca nie jest ani stowarzyszeniem – te działają w oparciu o ustawę z dnia 7 kwietnia 1989 r. o stowarzyszeniach (tekst jedn. Dz.U. 2020, poz. 2261), ani fundacją, których sposób funkcjonowania określa ustawa z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 166). Bezspornie nie jest też samodzielny publiczny zakładem opieki zdrowotnej, gdyż do tych

odnoszą się przepisy ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 991 z późn. zm.), ani też związkiem zawodowym (organizacją zawodową), gdyż te są regulowane ustawą z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (tekst jedn. Dz.U. 2022, poz. 854). W oparciu o to oraz wzięwszy pod uwagę treść art. 1 oraz 2 ustawy o izbach gospodarczych, należy stwierdzić, iż Skarżąca jest „inną organizacją społeczną”, o której mowa w art. 1 ust. 2 pkt 2 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym. Powyższe dodatkowo potwierdza wnioskowanie zaprezentowane w oparciu o regulacje z k.p.a.

Z tych względów postanowiono jak w sentencji.

[A.W.]

[a]